

مَوْسُوعَةٌ

سَمَاحَةُ آيَةِ اللَّهِ الْعُظْمَى الشَّيْخِ الْمَطَاهِرِيِّ «حَفِظَهُ اللَّهُ»

(الْقِسْمُ الْأَوَّلُ)

جزء بیست و هفتم

سر و سلوک

جلد دوم

به کوشش

مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء اسلام آباد

و قریبائیات اسلامی حوزہ علیہ قم

شعبہ اصناف

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

موسوعة سماحة آية الله العظمى الشيخ المظاهري حفظه الله

جزء بیست و هفتم

سیر و سلوک / جلد دوم

به کوشش: مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (س)

• ناشر: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، شعبه اصفهان

• چاپ اول: پاییز ۱۳۹۰

• شمارگان: ۵۰۰ نسخه

• قیمت دوره: ۸۰۰۰۰۰ ریال

• عنوان: ۷۰؛ مسلسل: ۹۲

• همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: اصفهان، خیابان آیت الله شمس آباد، کوچه سرلک

تلفن: ۰۳۱-۳۲۳۴۴۴۰۷

وبسایت: <http://www.Morsalat.ir/Nashr> پست الکترونیک: Nashr.disf@dte.ir

سرشناسه: مظاهری، حسین، ۱۳۱۲-

عنوان و نام پدیدآور: سیر و سلوک / حسین مظاهری. به کوشش مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (س).

مشخصات نشر: اصفهان: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، شعبه استان اصفهان، ۱۳۹۵-

فروست: موسوعة سماحة آية الله العظمى الشيخ المظاهري حفظه الله. جزء بیست و هفتم.

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، شعبه استان اصفهان: ۷۰.

شابک: ۸۰۰۰۰۰ ریال: دوره: ۷-۵۱-۷۱۲۹-۶۰۰-۹۷۸ ج ۴-۸۱-۷۱۲۹-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

یادداشت: کتاب حاضر به مناسبت کنگره بزرگداشت آیت الله مظاهری منتشر شد.

یادداشت: چاپ قبلی: مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (س)، ۱۳۸۸-

یادداشت: کتابنامه بصورت زیرنویس.

یادداشت: نمایه.

موضوع: مندرجات: مقدمه: سلوک معنوی در پرتو نور قرآن و عترت علیهم السلام. - یقظه (بیداری). -

توبه. - تقوا.

موضوع: آداب طریقت

موضوع: اخلاق اسلامی

شناسه افزوده: کنگره نکوداشت آیت الله مظاهری (نخستین: ۱۳۹۵؛ اصفهان)

شناسه افزوده: پژوهشکده مطالعات اسلامی اصفهان

شناسه افزوده: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، شعبه استان اصفهان

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ س ۹/م ۶۳/۲۸۹/۶ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۸۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۶۱۳۶۱

سیر و سلوک

تقوا

۱۳	دیباچه
۱۷	فصل اوّل: سرّ آثار تقوا
۴۱	فصل دوّم: آثار و برکات تقوا از دیدگاه قرآن و عترت
۷۱	فصل سوّم: ارکان تقوا
۱۷۰	فصل چهارم: راهکارهای حسب تقوا
۲۳۸	فصل پنجم: تقسیمات تقوا

دیباچه

بزرگداشت همه اصناف دانشوران، به ویژه عالمان دینی و مراجع عظام تقلید، فریضه‌ای دینی و وظیفه‌ای علمی است. جامعه‌ای که نخبگان علمی خود را قدر می‌نهد و بر صدر می‌نشاند، گویای این است که به چنان بلوغ عقلی دست یازیده که سرمایه‌های معنوی را برتر از میراث مادی می‌داند. اکنون - خدا را سپاس - که جامعه و کارگزاران کشور ما، در بزرگداشت عالمان جد و جهد می‌ورزند و در حیات انسان از آنها قدردانی می‌کنند.

حضرت آیت‌الله العظمی مظاهری - دامت برکاته - در شمار عالمانی است که نقد عمر را در تعلیم و تربیت و دستگیری از طالبان اخلاق و سیر و سلوک گذراند. وی پس از فراگیری علوم دینی از محضر استادان بزرگ معقول و منقول، هر آنچه را آموخت، به دیگران ارزانی داشت و صدها شاگرد در حوزه علمیه قم و اصفهان پروراند؛ شاگردانی که اینک بسیاری از آنان به مقامات عالی حوزوی و دانشگاهی نایل آمده‌اند و به یمن افاضات استاد، جامعه علمی و دینی کشور را افاضه می‌رسانند. امتیاز آیت‌الله العظمی مظاهری از بسیاری دیگر این است که علاوه بر نخبه‌پروری و تدریس سطوح عالی فقه و اصول و تربیت شاگردانی مجتهد، رابطه خود را با توده‌های مردم پابرجا داشت و ضمن صدها ساعت درس‌گفتار برای عموم مردم، دهها کتاب برای این دسته از مخاطبان بر قلم آورد. مردم را رهین رهنمودهای خویش ساخت. مجموعه آثار آیت‌الله العظمی مظاهری به دو دسته تخصصی و عمومی تقسیم می‌شود. برخی از نوشتارهای ایشان، در فقه، اصول، رجال، اخلاق، عرفان و دیگر رشته‌های علمی، در قالب مجموعه‌ای واحد در روز همایش رونمایی خواهد شد و بخش‌های بعدی نیز در آینده‌ای نزدیک در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.

از دیرباز بسیاری از ارادتمندان حضرت آیت‌الله العظمی مظاهری بر آن بودند که همایشی در نکوداشت مقام بلند ایشان بسامان کنند. اکنون به اهتمام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم و شعبه اصفهان،

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اصفهان، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، و حوزه علمیه اصفهان، کنگره بزرگداشت مرجع گرانارج حضرت آیت الله العظمی مظاهری در آذر ۱۳۹۵ برگزار می شود؛ باشد که شاگردان و ارادتمندان ایشان بتوانند اندکی از حق استاد را بگزارند و دیگر جویندگان معارف دینی را به سرچشمه زلال آثار وی رهنمون شوند.

کنگره بزرگداشت آیت الله العظمی مظاهری، افزون بر برپایی سخنرانیهای علمی در باره اندیشه ها و آثار معظم له، سلسله آثاری را تحت عنوانهای ذیل منتشر می کند:

- بخش اول مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظاهری؛

- مرزبان اخلاق (مجموعه)؛

- آفاق نور (منتخب آثار)؛

- ساحل سپیده (گزیده آثار)؛

- در محراب دعا (گزیده تفسیر بیائش ها)؛

- بر کرانه کمالات (زندگینامه و اندیشه نامه).

در پایان بر خود لازم می دانم از همه افراد، سازندگان و نهادهایی که در ستاد کنگره مساعدت و مشارکت نموده اند، به ویژه از هیئت الاسلام و المسلمین جناب آقای محمد قطبی رئیس دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان و جناب آقای یدالله جنتی مدیر انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان که در چاپ و انتشار این مجموعه گرانسنگ اهتمام ویژه داشته اند، تقدیر و سپاسگزاری نمایم.

اللهم وفقنا لما تحب و ترضی

حبیب رضا ارزانی

رئیس ستاد کنگره بزرگداشت

حضرت آیت الله العظمی مظاهری

و مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی

استان اصفهان

آبان ۱۳۹۵

مقدمه

﴿قُلْ لَا تَمَرُّ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لَيْسَ فَعَهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾ (توبه/ ۱۲۲)

شعاع نور نبوت عالمان و فقیهان دامنهی وسیعی را در بر می گیرد و در امتداد چراغ هدایت و کشتن نجات، موجب سعادت و هدایت بشریت خواهد شد. هرچه کانون این نور عمیق تر و خلص تر باشد ضریب تاثیر آن بیشتر خواهد بود.

علمای دینی همواره در طول تاریخ سعی بر روشنگری و نجات انسان از ورطه های انحراف و اشتباه داشتند و به در خلوصشان در این امر توفیق یافته اند. عالمانی که علاوه بر فقه و اصول از سرچشمه تفسیر و حدیث و اخلاق و معارف اسلامی بهره بیشتر جستند، در هدایت گری توفیق فزون تری داشته اند.

در این میان عالم فقیه و وارسته، مرزبان اخلاق و حاکم ده، مبلغ هدایت گر، مفسر اندیشمند، مرجع مهاجر، خستنه ی اصفهان، استاد بزرگوار حضرت آیت الله العظمی مظاهری - زید عزه العالی - پس از سال ها تلاش و محاسنات علمی و اخلاقی در حوزه علمیه قم در جوار حضرت معصومه سلام الله علیها و رسیدن به درجات عالی علمی و اخلاقی، بنا به درخواست اهالی دیار سپاهان و به انگشت اشاره رهبر بزرگوار انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی امام خامنه - ای حفظه الله تعالی به دیار فرهنگ و تمدن، سرزمین عرش و فرش، مهد علم و ایمان؛ اصفهان رجعت نموده و در این سرزمین رحل اقامت گزیدند.

اینک بیش از دو دهه است که اصفهان از این چشمه جوشان معرفت، اخلاق، علم، عمل و هدایت بهره می‌گیرد و عطش حوزه علمیه اصفهان با این نور و رحمت سیراب می‌شود.

حضور این بزرگ مرد در این سرزمین، علاوه بر رونق بخشیدن به حوزه علمیه و کرسی درس و بحث و کاوش علمی، در منظومه‌ی فکری، فرهنگی، معنوی، سیاسی و اجتماعی این شهر و استان تاثیر وافر داشته و همگان از نور وجود ایشان بهره‌مند شده‌اند.

آرامش فرهنگی، ثبات سیاسی، نشاط علمی، روح معنوی، اقتدار علمی، سرزندگی اجتماعی، تلاش مایریتی، شور مذهبی، رونق مناسکی، شکوه آیینی، هویت طلبگی و ده‌ها نعمت دیگر را می‌توان برشمرد که در سایه و برکت حضور ایشان به اصفهان و فرهنگ و حوزه‌ی این استان عطا شده است.

خدا را شاکریم که توفیقِ بودن در کنار ایشان را به ما عطا فرمود و این امکان برایمان فراهم آمد تا انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی مسئولیت چاپ آثار گرانسنگ و پر افتخار حضرتش را برعهده گرفته و طبع را به زیور اندیشه و کلام ایشان بیاراید.

در پایان از همه تلاشگران در زمینه برپایی کنگره نکوداشت این عالم فقیه و فرزانه بی‌بدیل قدردانی نموده و از کسانی که در آماده‌سازی و انتشار این مجموعه گرانسنگ کوشش نمودند تشکر می‌کنم.

محمد قطبی جشقانی

رییس دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان